

W NUMERZE m. in.: „Usługi słono kosztują” (str. 3) ● Kandydaci na radnych do WRN (str. 4 i 5) ● „Szkoła we Fredropolu...” (str. 6) ● „Z jabłkiem w herbie” (str. 7) ● „Opieka medyczna nad dziećmi” (str. 8) ● Publikacje z cyklu „głową w mur” (str. 13) ● „A kółek zabrakło” (str. 15)

TYGODNIK POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ

ZYCIE

PRZEMYSKIE

Nr 23 (1067)

8 CZERWCA 1988 R.

CENA 35 ZŁ

PL ISSN 0208-6964

Radnym pod rozwagę

Budownictwo mieszkaniowe. Wzrost górdyjski, którego rozpiętywanie idzie jak po grudzie. Plany, programy, zamierzenia, przedsięwzięcia i... trudności: obiektywne, subiektywne, ogromne, kolosalne, do przewyżczenia, nie do pokonania, marnotrawstwo, braki kadrowe, budowlane, niedzielne, brak terenów...

Właśnie. Ostatnia spośród wymienionych przeszkód skutecznie na ogół blokuje inicjatywę budowlaną. Dzungla przepisów normujących pozyskiwanie placów pod budowę może zniechęcić każdego, zwłaszcza zaś indywidualistę (samobójcę?), który porzywa się na budowę własnego domu. W każdej miejscowości znaleźć można ludzi, którzy chętnie wypieliby się na spółdzielczość mieszkaniową i — nie bacząc na kłopoty związane z nabyciem materiałów budowlanych — przystąpili do dzieła. Jednym by ta budowa szła szybciej, innym wolniej, zawsze jednak do przodu. I jakie korzyści miałoby państwo! Indywidualny inwestor nie zatrudnia całej armii kierowników, nadzorców i administratorów, nikt mu się po budowie bezczynnie nie wałęsa, nie zmarnuje się też u niego nawet kilogram cementu, kawałek drutu czy cegła.

Niestety, aby zdobyć działkę, musi albo zapłacić parkarską cenę w ramach umowy prywatnej, albo latami czekać na przydział kilku arów, stanowiących tzw. dzierżawę wieczystą.

W prasie, radiu i telewizji co rusz pokazywane są rewelacyjnie trwałe i stosunkowo tanie materiały budowlane, a także projekty funkcjonalnych i estetycznych domków. Co z tego, jeśli nie ma ich gdzie budować, choć nieużytków i gleb z różnych przyczyn nie nadających się pod uprawę nie brakuje.

A w spółdzielniach mieszkaniowych tysiące oczekujących. Iu z nich zwolniłoby kolejkę, gdyby dać im niezbędne minimum do rozpoczęcia budowy własnego „M”?

RED.

JAN NAZARKO z Wysocka (gm. Laszki) gospodaruje na 3,65 ha, które przejął po teściach. Właściwie to chyba nigdy nie zastanawiał się nad tym, co skłoniło go, by został rolnikiem.

— Na wsi się urodziłem, na wsi się wychowałem i... na wsi zostałem — mówi.

W Wysocku większość gospodarstw liczy zaledwie po kilka hektarów (największe ma bodajże nieco ponad 8 ha), a z nich nie sposób utrzymać kilkuosobową rodzinę. Większość więc rolników to tzw. dwuzawodowcy — do nich należy także J. Nazarko, który pracuje jako konserwator dróg w Urzędzie Gminy w Laszkach.

Czy w Wysocku są młodzi rolnicy, czy ostro występuje w tej wsi problem następców?

— Jak chyba w każdej wsi, tak i w naszej, część rolników ma następców, część nawet dokupuje ziemię, dla innych zaś jedynym wyjściem — choć dla wielu pewno bardzo przykrym — jest zdanie gospodarstwa na skarb państwa. Nie wiem, czy się dziwić młodym, iż uważają, że w mieście będzie im lepiej. Może i tak, zwłaszcza gdy... będą mieć kogoś bliskiego na wsi. Widzę, że ci młodzi, którzy zostali i prowadzą gospodarstwa, to cieszą się ze swojej pracy, z jej efektów i — być może —

Jak zając pod miedzą

Szachownicę pól najlepiej widać z lotu ptaka — z wysokości kilkuset metrów można dostrzec to, co trudno zauważyć, gdy stąpa się po ziemi. Można podziwiać i... dziwić się zarazem, że nasze rolnictwo (choćby w Przemyskiem) to w większości ledwie kilkuhektarowe gospodarstwa (średnia jego wielkość wynosi w województwie niewiele ponad 3,5 ha), które w dodatku mają jeszcze ziemię w kilku, ba, w kilkunastu kawałkach. Wielu sądzi, że jest to jedna z istotnych przyczyn zbyt powolnego wzrostu wydajności w rolnictwie i opóźnień w mechanizacji. Co prawda, struktura gospodarstw zmienia się (choćby np. poprzez scalenia), ale przecież jeszcze przez długie lata dominować będzie w Przemyskiem typ kilkuhektarowego gospodarstwa.

nie żałują tego, że są rolnikami — tak sądzi pan Jan, a rozżalenie ma chyba dobre, bo przecież jest także sołtysem i przewodniczącym Rady Sołeckiej.

Gdy usiłuję namówić go, aby wyraził swój pogląd na temat blasków i cieni zawodu rolnika, to oczywiście zaczyna od tych drugich. Ale nie jest to narze-

kanie, ale raczej próba odpowiedzi na pytanie: co rolnikowi przeszkadza, a co pomaga w dobrym gospodarowaniu?

— Być może udoskonalenia wymaga przyznawanie kredytów na rozwój gospodarstwa, a w przypadku młodych rolników może nawet należałoby się zastanowić nad jakimiś formami

dotacji. O cenach na środki do produkcji rolnej nie ma chyba sensu mówić, bo co to zmieni? — zauważa rolnik.

W dobrym gospodarowaniu, w rozwoju hodowli rolnikom z Wysocka niewątpliwie przeszkadza brak wody. Ale i tu jest nadzieja (a raczej już pewność) na poprawę — w opracowaniu znajduje się dokumentacja na wodociąg. Byłaby też szansa na gazyfikację, ale ile gospodarstw wytrzyma finansowo takie dwa przedsięwzięcia? O gazie więc na razie nie ma mowy. Może natomiast uda się, po wielu latach starań, położyć asfalt na drodze biegnącej przez wieś.

— Gdyby był u nas gaz, wodociąg i asfaltowa droga, to pewno więcej młodych zostawałoby nawet na tych karłowatych gospodarstwach — przypuszcza (i chyba nie bez racji) pan Jan.

Sam jeszcze nie zastanawiał się nad tym, kto obejmie jego gospodarstwo, bo trudno... już teraz o tym myśleć. Trzech synów — jak się to mówi — poszło w świat, w domu zostały dwie córki (jedna skończyła technikum rolnicze, druga uczy się w ZSZ) i pewno — taką przynajmniej ojciec ma nadzieję — któraś z nich odziedziczy te 3,65 ha.

— Nie, na skarb państwa nie oddam, coś pan! Nie mówmy może o tym. Aha, pytał pan jeszcze o pozytywne zawodu rolnika. No cóż — czuję się... kierownikiem gospodarstwa, mam niernormowany czas pracy. Zar-

Fot. WIESŁAW WOJCIESZONEK

(Dokończenie na str. 10)

Na bakier z gospodarnością

W państwowym i spółdzielczym transporcie osobowym nie brakuje sytuacji, które w żaden sposób nie pasują do zasad reformy i w ogóle gospodarności. Rząd podejmuje od pewnego czasu działania na rzecz bodaj częściowego usunięcia nieprawidłowości, nie zawsze jednak jego poczynania spotykają się ze zrozumieniem.

Wojewoda przemyski analizując wyposażenie administracji państwowej i 34 przedsiębiorstw, dla których jest organem założycielskim, w pojazdy, zmniejszył nieco ich liczbę i etaty kierowców, dostosowując jedne i dru-

gie do rzeczywistych potrzeb, niemniej w innych zakładach, na które wpływ wojewody jest mniejszy lub wręcz niewielki, mamy wiele do zrobienia. Odnosi się to szczególnie do spółdzielczości, która rządzi się własnymi prawami.

Ma zakład samochód osobowy, jest kierowca, ale w swoim zawodzie pracuje co najwyżej dwa, a maksymalnie trzy dni w tygodniu, w pozostałe „obja się” przyrządza kawę sekretarkom, załatwia sprawunki. Dzieje się tak dlatego, że przydział paliwa limituje wykorzystanie pojazdu jego usług.

Wyjście z tej sytuacji? Są zakłady, które zatrudniają w takim przypadku kierowcę na pół etatu lub zlecają, za pewnym wynagrodzeniem, obsługę wozu pracownikowi posiadającemu odpowiednio uprawnienia lub też za kierownicą siada sam dyrektor. W jeszcze innych przydziela się limity benzyny pracownikom — właścicielom „czterech kółek”, pod warunkiem, że będą je w razie potrzeby wykorzystywać do celów służbowych. Dla firmy to znacząca oszczędność.

Z

Ochrona przeciwpożarowa w oczach dzieci

Przeszło 2200 prac nadesłano na konkurs plastyczny o tematyce przeciwpożarowej. Konkurs ten — zorganizowany w ramach Dni Ochrony Przeciwpożarowej przez Komendę Wojewódzką Straży Pożarnej Zarząd Wojewódzki Związku Ochotniczych

Straży Pożarnej oraz Kuratorium Oświaty i Wychowania — adresowany był do wychowanków przedszkoli i uczniów szkół podstawowych. Autorzy najciekawszych prac — m.in. Maciej Skolarezyk i Krzysztof Spiewak z Przemysła, Wioletta

Morlak z Jarosławia, Monika Fleszar z Hruszowic, Krystian Rogala z Gaci Przeworskiej, Joanna Żuk z Przeworska, Ewelina Kolasa z Oleszyc, Agnieszka Buczek z Cieszanowa — otrzymali nagrody i upominki.

zs

Usługi słono kosztują...

— Każecie „słono” sobie płacić za usługi. Odnosi się wrażenie, że chcecie zedrzyć skórę z bezbronnego klienta, który niejako z konieczności musi przyjść do was na przykład z zepsutą maszyną do pisania, bo zakładów tej branży jest w Przemysłu jak na lekarstwo...

— Jest jeszcze jeden, prywatny, na ul. Serbańskiej. Wkrótce przybędzie następny, ma go zamiar otworzyć dwóch naszych byłych pracowników. Od 6 marca tego roku ceny usług wzrosły o 42 proc. I obowiązują we wszystkich punktach usług technicznych podległych Zakładowi Techniki Biurowej „Infoservice” w Lublinie.

— Czy klienci nie psioczą na zbyt wygórowane ceny?

— Czy są one wygórowane — tego bym nie powiedział. Nie są wyższe niż w firmie konkurencyjnej, z ulicy Serbańskiej. Z klientami jest różnie: jedni są bardziej zadowoleni, inni mniej. Z reguły jednak bywa tak, że jeśli naprawa jest wykonana szybko i dobrze, to klient nie wnosi zastrzeżeń co do ceny.

— A jeżeli coś mu „nie gra”?

— Każdy klient ma cennik do wglądu, a jeżeli sobie życzy to również wyjaśniamy, skąd się wzięła taka, a nie inna cena za naprawę.

— Mam ze sobą rachunek za naprawę dwóch maszyn do pisania: Optimy M-16 i Eriki. Klient zapłacił 14 628 zł, z czego 213 zł stanowiła wartość materiałów, a resztę — robocizna. Czym są podyktowane takie dysproporcje?

— Robocizna jest coraz droższa... Przeanalizujemy po kolei wszystkie pozycje składające się na naprawę na przykład Optimy M-16. Zgodnie z normą czasu pracy, naprawa warsztatowa została określona na 4 godziny. Stawka godzinowa wynosi 250 zł, czyli przedsiębiorstwo, które ma podpisaną z nami umowę kompleksową na konserwację maszyn i ich naprawę, płaci za tę czyn-

— Maszyna, która „wychodzi” z warsztatu otrzymuje gwarancję na „całość” a nie tylko na część wymienną lub naprawianą.

— Taka argumentacja mnie nie przekonuje. Stawiam sprawę jasno: chcę tylko nowy klawisz, nie interesuje mnie gwarancja na maszynę. W przypadku Optimy-16 weryfikacja kosztuje 810 zł. Sądzę, że niejednokrotnie klienci płacą za darmo. Dotyczy to sytuacji, kiedy usterki są dostrzegalne bez rozkręcania maszyny.

— Cennik ryczałtowy dopuszcza pobieranie opłaty za weryfikację, nie ma więc tu naciągania klienta na dodatkowe koszty.

— Widzę, że nie osiągniemy jednomyślności, gdyż za bardzo różni się w ocenie stosowanej przez was praktyki naliczania należności za usługi. Sprawdzę się stara zasada, mówiąca o tym, że punkt widzenia zależy od miejsca siedzenia. Pan reprezentuje interesy zakładu, a ja — waszych klientów.

— Jest to chyba zrozumiałe. Postępujemy w myśl zasady: co nie jest prawnie zabronione — jest dozwolone. Moglibyśmy również rozliczać należność za usługi metodą jakościowo-czynnościową, to znaczy mnożyć faktyczny czas zużyty na naprawę przez opłatę stałą, określoną dla danego typu maszyny. Należy dodać ponadto, że jeśli maszyna jest nietypowa to kwotę mnoży się przez współczynnik 1,4.

— Wskazanie przyczyny uszkodzenia, odbiór jakościowy i fakturowanie.

— Wniosek stąd taki, że najlepiej być waszym stałym klientem...

— Oczywiście, koszty napraw są wówczas niższe, a sprzęt systematycznie konserwowany, dłużej służy właścicielowi. Korzyść jest więc podwójna. Podpisujemy umowy z każdym przedsiębiorstwem.

— Reasumując, można by rzec, że w wielu przypadkach wysokie koszty napraw były wynikiem nieświadomości klientów?

— Można tak powiedzieć, ale równocześnie muszą podkreślić, że naszej zasady nie trzymaliśmy przed nikim w tajemnicy. Na całym świecie preferowani są stali współpracownicy, dlatego mielibyśmy postępować inaczej?

Rozmawiał
W. WOJCIESZONEK

Fot. R. P.

Cebula przynosi życie

JAROSŁAW

Kino „Westerplatte”

8-10 VI — „Kingsajz” (pol., 12).
11-14 VI — „Krótki film o zabijaniu” (pol., 18).
11-13 VI — „Dawid i Sandy” (pol., b.o., seans I).
15 VI — „Most na rzece Kwai” (ang., 15).
14-16 VI — „Dzikun” (pol., 12, seans I).

LUBACZÓW

Miejski Ośrodek Kultury

9 VI, godz. 16 — Program artystyczny w wykonaniu młodzieży z ZSZ w Lubaczowie.
11 i 12 VI, godz. 18 — Dyskoteka dla młodzieży.
14 VI, godz. 16 — Widowisko w wykonaniu uczniów SP nr 2 w Lubaczowie pt. „Sabat czarownicy”.
Wystawa ze zbioru malarstwa BWA w Przemysłu.

Kino „Melodia”

8-9 VI — „Gliniarz z Beverly Hills” (USA, 18).
10-12 VI — „Luk Erosa” (pol., 18).
14-15 VI — „Maskarada” (pol., 18).

PRZEMYŚL

Wojewódzki Dom Kultury

9 VI, godz. 16 — Pokaz Dorobku Kulturalnego Miast i Gmin — gmina Narol.
10 VI, godz. 17 — Koncert amatorskich zespołów artystycznych województwa z okazji Dni Przemysła — estrada w Rynku.
11 VI, godz. 11 — Eliminacje wojewódzkie XII Ogólnopolskiego Festiwalu Polskiej Pieśni Chóralnej.
12 VI, godz. 12 — Eliminacje strefowe II Szaradziarskich Mistrzostw Polski.

Klub Międzynarodowej Prasy i Książki

8 VI, godz. 18 — „Program rozwoju miasta Przemysła na przestrzeni najbliższych 20 lat” — prelekcja Bogusława Gebarowicza.
9 VI, godz. 11 — „Ordyna-

DYŻURY APTEK

JAROSŁAW: ul. Raszewskiego (do 13 VI); ul. Konfederacka.
LUBACZÓW: ul. 9 Maja. PRZEWORSK: Rynek 20.
PRZEMYŚL: ul. Franciszkańska (do 13 VI); ul. Grotgiera.

cja wyborcza” — prelekcja Bogdana Dobkowskiego, godz. 18 — „Inicjatywy w zakresie ochrony środowiska” — prelekcja Bronisława Majgiera.

14 VI, godz. 18 — „Schorzenia dróg oddechowych” — prelekcja Józefa Hawlickiego.

Wystawa filatelistyczna pt. „Malarstwo w filatelistyce”, połączona z wystawą malarstwa Erazma Tchórzewskiego.

Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej

Wystawa malarstwa Jadwigi Muszanki-Lakomskiej.

Kino „Bałtyk”

8 VI — „Dawid i Sandy” (pol., b.o., seans I).
8 VI — „Tabu” (pol., 18).
9-12 VI — „Dzikun” (pol., 12, seans I).
9 VI — „Jutro była wojna” (ZSRR, 18).
10 VI — „Pluton” (USA, 18).
11 VI — „Pokój z widokiem” (ang., 18).
12 VI — „Chaos” (jap., 18).
13-14 VI — „Biały smok” (pol., 12, seans I).
13 VI — „Brzuch architekta” (ang., 18).
14 VI — „Imię Róży” (RFN-wł.-fr., 18).
15 VI — „Glupcy z Kosmosu” (ang., 12, seans I).
15 VI — „Zapomniana melodia na flet” (ZSRR, 18).

Kino „Roma”

8 VI — „Porwanie w Tiumbranie” (pol., b.o., seans I).
8 VI — „Jak to się robi w Chicago” (USA, 18).
9-12 VI — „Kaczor Howard” (USA, 15).
13-14 VI — „Harfa Birmańska” (jap., 15).
15 VI — „Mucha” (USA, 18).

PRZEWORSK

Miejski Ośrodek Kultury

8-13 VI — XVII TYDZIEŃ TRADYCJI I WSPÓŁCZESNOŚCI KULTURY PRZEWORSKIEJ (szczegóły w afiszach) — 8 VI, godz. 12 — Inauguracja obchodów.

Kino „Przeworsk”

9-10 VI — „Długie pożegnania” (ZSRR, 15).
12-14 VI — „Kingsajz” (pol., 12).
16-17 VI — „Dawid i Sandy” (pol., b.o., seans I).
16-17 VI — „Szansa Antoniego” (CSRS, 15).

W zdrowym ciele — zdrowy duch (i nie tylko)

ZYCIE
rozmawia

z lek. **JERZYM GNIEWKIEM**
kierownikiem
przychodni lekarskiej
w ZPDz „Jarlan”
w Jarosławiu

Fot. W. PILIPIUK

— Rozporządzenie Rady Ministrów z 27 grudnia 1974 r. nałożyło na przedsiębiorstwa, w których występują szkodliwe dla zdrowia lub uciążliwe warunki pracy, obowiązek wyodrębnienia stanowisk roboczych dla potrzeb rehabilitacji zawodowej. Winny one spełniać rolę adaptacyjną i szkoleniową. W praktyce wygląda to różnie, ale na pewno — z tego co słyszałem — „Jarlan” może służyć za wzór do naśladowania.

— W „Jarlanie” blisko 86 proc. załogi stanowią kobiety. Biorąc pod uwagę ich średni wiek, wynoszący 22—24 lata, i około 350—400 nowych ciężarńców — zagadnienie ochrony zdrowia stało się poważnym problemem dla kierownictwa zakładów. Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że u kobiet ciężarnych, zatrudnionych przy czynnościach wymagających dźwigania i schylania się, dochodzi do zmian w stawach miednicy. Również postawa stojąca ma duży wpływ na powstawanie żyłaków w nogach. Schorzenia te zagrażają szczególnie pracownikom zatrudnionym przy obsłudze maszyn dziewiarskich. Z długoletnich obserwacji wynika, że odpowiednia opieka medyczna — w tym również mieści się zapewnienie odpowiednich warunków pracy — zapobiega zachorowalności przyszłych matek oraz przyczynia się do zmniejszenia umieralności noworodków.

— I to zadecydowało...

— Nie mogliśmy postąpić inaczej, chodziło przecież o zdrowie kobiet i przyszłego pokolenia. Stanowiska pracy chronionej, wytypowane na kilku wydziałach, okazały się doraźnym półśrodkiem, nie likwidującym problemu. Dlatego samorząd robotniczy podjął uchwałę w sprawie utworzenia oddziału pracy chronionej. Oficjalne jego otwarcie nastąpiło 13 maja 1979 r.

— Jakie prace wykonują osoby zatrudnione w tym oddziale?

— Najwięcej jest stanowisk do prac prostych, co wynika ze zróżnicowania kwalifikacji kobiet. Równocześnie 20 osób może wykonywać elementy wyrobów ze spadów z maszyn dziewiarskich, następny, 22-osobowy zespół szywa je i wykańcza ręcznie. Pozostałe kobiety zajmują się m.in. praniem nadwyżek z dodatków dziewiarskich, przecinaniem zszywek, cerowaniem i pakowaniem wyrobów eksportowych.

— Ile traci na zarobkach kobiety zatrudnione w tym oddziale?

— Wynagrodzenie liczone jest jako średnia poborów z 3 miesięcy poprzedzających przeniesienie na oddział, czyli finansowo nie tracą nic. Mają ponadto o jedną przerwę więcej — trwa 45 minut i jest przeznaczona na zajęcia w ramach szkoły rodzenia i matek (program obejmuje gimnastykę, pogadanki itp.).

— Kto w pierwszym rzędzie kierowany jest na oddział pracy chronionej?

— Kobiety z tak zwaną patologią ciąży, zatrudnione na stanowiskach szkodliwych i uciążliwych, a także osoby, które w wyniku wypadku lub na skutek choroby mają zmniejszoną sprawność fizyczną. Nadzór medyczny nad załogą tego oddziału pełnią — codziennie (po godzinie) lekarz ginekolog i raz w tygodniu internista oraz stomatolog. Ponadto do dyspozycji jest cały czas położna.

— Tam, gdzie chodzi o zdrowie, nie wypada pytać o efekty ekonomiczne, ale można chyba powiedzieć, że i w tym przypadku ma zastosowanie reguła łączenia przyjemnego z pożytecznym?

— Występuje jedno i drugie; praca jest na pewno mniej uciążliwa, a zatem przyjemniejsza. Efekty ekonomiczne też są spore — ze spadów z maszyn dziewiarskich produkuje się rocznie około 10 tysięcy sztuk poszukiwanych wyrobów dziecięcych. Ponadto uzyskuje się od 2 do 3 ton przędzy, jako odzysk z końcówek i nadwyżek dodatków dziewiarskich, z których można uszyć około 6 tysięcy pełnowartościowych wyrobów męskich i damskich.

— Czy po 9 latach istnienia oddziału można powiedzieć, że jego utworzenie zaowocowało w postaci lepszej kondycji fizycznej i psychicznej matek oraz noworodków?

— W okresie, gdy kobiety zatrudnione były na oddziałach produkcyjnych, wskaźnik porodów przedwczesnych i niewczesnych wynosił np. w 1978 r. 11,5 proc., a w 1977 r. — 12,1, natomiast w zeszłym roku nie osiągnął on nawet wskaźnika 4. Ponadto polepszyła się waga noworodków, uzyskano również zmniejszenie powikłań ciąży i absencji chorobowej.

— Udało się wam także nieco rozwiązać problem rehabilitacji zawodowej.

— Podstawowym jej celem jest przywracanie sprawności psychofizycznej. Świadomość, że skutki choroby lub wypadku, utrata sił spowodowana wiekiem, czy też szkodliwymi warunkami samej pracy nie pozbawia pracownika i jego rodziny środków do życia ani też nie spowodują wyizolowania z dotychczasowego środowiska — jest czynnikiem niezmiernie ważnym, warunkującym zarówno dobry stan psychofizyczny, jak i pełną aktywność zawodową. I to się udało w naszym przedsiębiorstwie uzyskać — na 22 stanowiskach pracy chronionej, na kilku wydziałach odzyskują siły lub zdobywają nowe kwalifikacje ci pracownicy, którzy utracili dotychczasowe zdolności zawodowe. Adaptację zawodową łączą z rehabilitacją leczniczą w ośrodku przyzakładowym.

— Czy wszystkim osobom uprawnionym przedsiębiorstwo gwarantuje zatrudnienie na oddziale pracy chronionej?

— Tak, przy czym decyzja należy do lekarza przemysłowej służby zdrowia.

Rozmawiał W. WOJCIESZONEK

Opieka medyczna nad dziećmi (3)

Gdy się urodzi

Ten oddział jest specyficzny — na korytarzu nie widać spacerujących pacjentów, nie słychać ich rozmów, z sal dochodzi jedynie płacz, czasem przechodzący w krzyk. Tu pacjent nie powie co mu dolega, nie wskaże bolejącego miejsca — z swoim samopoczuciu informuje płaczem, a najczęściej... snem. Tak jest na oddziale noworodków i wcześniaków Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Przemyślu. Personal musi osiągnąć trudną sztukę... porozumiewania się z kilkudniowym, ba kilkugodzinnym maluchem. Oczywiście, noworodka można ostukać, osłuchać, zważyć, zmierzyć, ale przecież ważne jest także spojrzenie, dotyk, kontakt uczuciowy. Na tym oddziale pacjent (choć w tym wypadku nie jest to chyba najszczęśliwsze określenie) zdany jest głównie na uczciwość opiekującego się nim personelu, a o i oczywiście na matkę, która przechodzi go karmić. Dlatego też szczególnego znaczenia nabiera tu zwłaszcza jedna cecha ludzkiego charakteru — uczciwość. Kilkudniowy osesek nie poskarży się przecież siostrze oddziałowej czy lekarzowi, że pielęgniarka... źle go potraktowała — może jedynie zapłakać...

Oddział pracuje w trudnych warunkach lokalowych, a na domiar złego — aż wstyd o tym wspominać — brakuje tam zgola podstawowego środka, czyli wody. Z okien starego budynku widać jednak obiekt, w którym trwa remont (ile t. już lat?). Tam ma się przenieść oddział noworodków i wcześniaków. Jeśli uda się go odpowiednio wyposażyć, to warunki będą lepsze i może nie będzie już brakować wody.

Specyfika tego oddziału polega także i na tym, że czasem nie ma kto zabrać stąd dziecka do domu. Co prawda są to rzadkie przypadki, ale zdarza się, że niechciany maluch trafia ze szpitala, niestety, do domu dziecka. Trudno formułować jakies uogólnienie, ale na taki los najczęściej skazane jest drugie i kolejne potomstwo kobiet niezamężnych. Matka nie chce zabrać dziecka, płacze, argumentuje, że nie ma gdzie się podziąć, że np. ojciec wypędził ją z domu. Czasem jednak komuś z oddziału udaje się przekonać rodzinę takiej matki (z reguły pierwsze „łamią się” babcie), a potem — bywa — niechciany wnuczek czy wnuczka staje się nawet pupilkiem dziadka.

Są też przypadki gdy matka — po prostu „ulatnia się” z oddziału położniczego, a dziecko zostawia — no właśnie, komu? Poszukiwanie takiej matki (?) trwa nawet kilka miesięcy, ale jest ono nieodzowne, gdyż musi ona wyrazić pisemną zgodę na oddanie synka czy córki do domu dziecka.

Bywają też samotne matki, mieszkające nieraz w trudnych warunkach, które za żadne skarby nie oddałyby swoich pociech do przytulku. Przed paroma laty jedna z nich poruszyła bez mała niebo i ziemię, aby zdobyć jakieś mieszkanie i zabrać ze szpitala dziecko. Dopięła swego i dzisiaj jest samotną, ale szczęśliwą matką.

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat najmłodszą matką na oddziale była zaledwie 14-letnia panienka, a najstarszą bodajże 49-letnia pani, która zresztą rodziła 12 dziecko Absolutną zaś — przepraszam — „rekordzistką” oddziału jest kobieta, która wydała na świat aż... 16 pociech!

Przykre dla wszystkich są sytuacje, gdy radość matki z potomstwa przechodzi w smutek, staje się nawet tragedią. A dzieje się tak, gdy okaże się, że dziecko ma wrodzoną, nieuleczalną wadę (np. zespół Downa). Na oddziale przyjęto zasadę, że o takich przypadkach zaraz informuje się matkę — tu nie może być żadnego okłamywania, trzymania w nieświadomości.

Zdrowe noworodki wypisywane są z oddziału po 4 dobach, wcześniaki zaś (one stanowią ok. 8—10 proc. ogółu porodów) przebywają tutaj czasem nawet dwa miesiące — muszą osiągnąć minimum dwa kilogramy wagi. Wcześniaki oraz dzieci z ciężkich porodów są po opuszczeniu szpitala, pod opieką poradni ryzyka okołoporodowego.

Pierwsze tygodnie i miesiące w życiu dziecka to okres niezmiernie ważny dla jego zdrowia, a szczególną rolę spoczywa wtedy — rzecz jasna — na rodzicach. Nie mogą oni zamieć wiaty u lekarza, dobrze jest być w kontakcie z położną środowiskową. Zaniedbania w tej dziedzinie nie mogą doprowadzić do... niedorozwoju umysłowego dziecka. Tak było np. wtedy, gdy jedna z matek zgubiła skierowanie na badanie dziecka w kierunku niedoczynności tarczycy. Po nowo przysła do szpitala dopiero po roku. Niestety, po wykonaniu badań okazało się, że na leczenie jest już za późno, zmiany były nieodwracalne...

— Dlatego — podkreśla ordynator oddziału lek. HANNA MIKOŁAJCZYK — przywiązuje się u nas taką wagę do wykorzystania tych kilku dni pobytu matki w szpitalu na zapoznanie jej z przynajmniej z podstawowymi wiadomościami z zakresu dbałości o zdrowie dziecka.

Szczególnie mocno namawia się matki do jak najdłuższego karmienia piersią. Wiele z nich w żaden jednak sposób nie daje się przekonać — czynią to najwyższą przez parę dni pobytu w szpitalu (a i to czasem narzekając, że przy karmieniu siedzą na twardych krzesłach), a w domu pierś zamieniają na butelkę. Tym samym pozbawiają dziecko najwartościowszego pokarmu — bogatego m.in. w przeciwciała. W tej materii sprzymierzeńcem lekarzy jest po trosze... niedobór na rynku mleka w przysku, a także odżywek dla niemowląt. Ale i tak sporo matek uważa, że dla dziecka najlepsza jest... czeska krupica. Cóż, ludzie są uparci...

Oczywiście, trudno tutaj dawać konkretne porady z zakresu karmienia noworodka czy też omawiać jak po zachowaniu oseska można ewentualnie rozpoznać jego dolegliwości — w wątpliwych przypadkach trzeba się, po prostu, udać do lekarza.

Z. DUSKO

W przeworskiej bibliotece

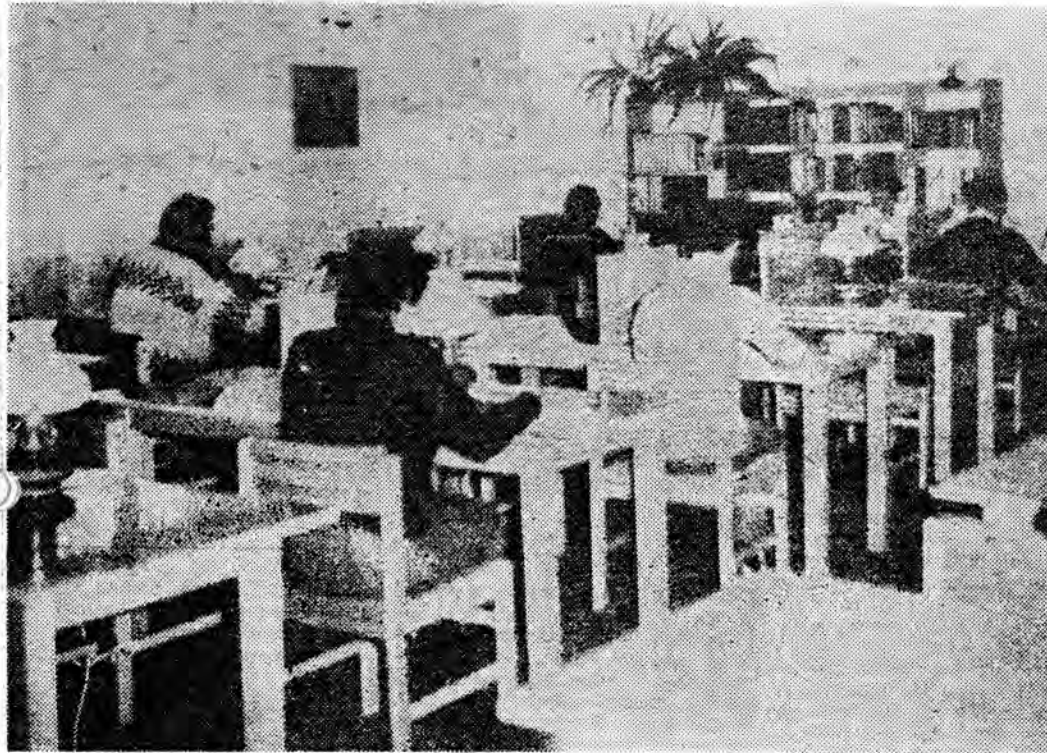
Rola czytelnictwa i bibliotek publicznych — wbrew niektórym pesymistycznym prognozom mówiącym o dominacji telewizji, wcale nie maleje, lecz wzrasta. Świadczy o tym chociażby działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Przeworsku. Placówka ta rejestruje około 30 proc. ogółu mieszkańców miasta, jako swoich czytelników. W roku 1987 zanotowano znaczny wzrost wypożyczeń, na co wpływ miała również podwyżka cen książek. Ważną rolę odgrywa też dostępność bibliotek. Na terenie miasta funkcjonują jeszcze 2 filie i 2 punkty biblioteczne (a ponadto biblioteka pedagogiczna). W przyszłości planuje się uruchomienie trzeciej filii na nowo budowanym osiedlu Misiągiewicza.

Jakie książki czytane są najchętniej? Przede

wszystkim beletrystyka i to zarówno klasyka, jak i książki współczesne. Również książki popularnonaukowe zajmują w ogólnej ilości wypożyczeń miejsce znaczące. Z obserwacji bibliotekarzy wynika że na przestrzeni kilkunastu lat zainteresowanie to ciągle wzrasta.

Osobne miejsce w codziennej działalności biblioteki zajmuje praca informacyjna, prowadzona głównie w czytelnianach. W 1987 roku czytelnikom indywidualnym udzielono ponad 6 000 informacji i porad bibliograficznych. Miejska Biblioteka Publiczna gromadzi także i udostępnia materiały dotyczące miasta i regionu: książki, lokalne publikacje, artykuły z czasopiśm, fotografie oraz prace w maszynpisie.

(as)

Fot. EWA PIENIAZEK

W czytelnian MBP w Przeworsku.

Las na Kazanowie

Rys. EDWARD KMIECIK

poleca

Oto najnowsze propozycje wydawnicze rzeszowskiego Oddziału KRAJOWEJ AGENCJI WYDAWNICZEJ:

Jana Lysakowskiego — „JULIA UMIERAŁA SAMOTNIE”, kolejna powieść tego autora, poświęcona dziejom krwawych i tragicznych walk z bandami UPA;

Antoniego Kraszewskiego — „OSTATNI ROK WOJNY”, pamiętnikarska relacja, oparta na szczegółowych notatkach, jakie

autor — niestety już nieżyjący — członek ruchu oporu prowadził w czasie wojny;

Tomasza Jurasza — „SMUGI I TROPY”, powieść współczesna opisująca psychologiczne uwarunkowania zachowań człowieka uwikłanego w aferę w zakładzie pracy;

Stefana Roczka — „SŁOWO SIĘ RZEKŁO CZYLI MONOLOG O KULTURZE JEZYKA”, gawęda znanego rzeszowskiego językoznawcy, w przystępnej formie omawiającej procesy rozwojowe języka;

Tadeusza Daleckiego — „STRZELCY z »CZARNYCH DIABŁÓW«”, zbeletryzowana opowieść dokumentalna byłego pilota wojskowego, pułkownika rezerwy, poświęcona grupie młodych Polaków, którzy w latach II wojny światowej znaleźli się na terenach Związku Radzieckiego, w jednej ze szkół lotniczych;

„TARNOBRZESKIE ZAPRASZA”, przewodnik turystyczny po zabytkach i osobliwościach woj. tarnobrzeskiego;

Edwarda Ury — „PRAWNE ZAGADNIENIA BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA”, praca popularnonaukowa wyjaśniająca m.in. takie prawne zagadnienia, jak stan wojenny czy stan wyjątkowy.

PAŃSTWOWE ZAOCZNE STUDIUM OŚWIATY I KULTURY DOROSŁYCH
w WARSZAWIE
MIĘDZYWOJEWÓDZKI OŚRODEK DYDAKTYCZNY w PRZEMYSŁU
mieszczący się w Wojewódzkim Domu Kultury w Przemyślu, ul. Konarskiego 9
(tel. 35-50)

OGŁASZA NABÓR KANDYDATÓW na I rok dwuletniego studium o specjalności: „Organizacja kulturalnego wypoczynku”

Warunki przyjęcia:

- wykształcenie średnie
 - minimum rok pracy zawodowej
 - złożenie dokładnie wypełnionej karty zgłoszenia
 - pozytywny wynik rozmowy kwalifikacyjnej
- Karty zgłoszenia, które są do odebrania

w sekretariacie WDK, należy składać do 10 września 1988 r.

Rozmowy kwalifikacyjne, decydujące o przyjęciu do studium, rozpoczną się 22 września 1988 roku o godzinie 9 w Wojewódzkim Domu Kultury w Przemyślu, ul. Stanisława Konarskiego 9.

K-155/3

Janusz Koryl

Z autoportretu

Nie ufam swoim ustom
zanurzonym w śpiewie
i nie ufam przekleństwu
zamienionym w wiarę

Choć tyle lat minęło
do dzisiaj wciąż nie wiem
co jest jeszcze ogniskiem
a co już pożarem

UWAGA — KONKURS

WRAŻENIA Z WAKACJI

„Już za parę dni, za dni parę. Weźmiesz plecak swój i gitarę. Pożegnania kilka słów, Pitagoras bywaj zdrow. Do widzenia wam, canto cantare...” — głoszą słowa popularnej przed laty piosenki pt. „Lato, lato...”. Rok szkolny już z górki. Ani się obejrzyście, jak nastąpi moment rozdania świadectw i tak upragnione wakacje.

Wiążecie z nimi zapewne różne plany — jedni z was wyjadą na obozy i kolonie, drudzy — z rodzicami na wczasy lub do rodziny, jeszcze inni zostaną w miejscu zamieszkania i realizować będą własne pomysły na lato.

Ciekawi waszych wakacyjnych przeżyć — Oddział Wojewódzki ZNP, Oddział Wojewódzki RSW, Komenda Chorągwi Przemyskiej ZHP oraz redakcja „Życia” — ogłaszają po raz piąty konkurs pod znanym wam hasłem „WRAŻENIA Z WAKACJI”. Spiszcie je pilnie, a potem podzielcie się nimi z nami. Chętnie je opublikujemy. Autorzy najlepszych prac otrzymają nagrody — niespodzianki w postaci sprzętu turystycznego. Tradycyjnie, do końca września br. czekamy na wasze wrażenia w redakcji „Życia Przemyskiego” przy ul. Waryńskiego 15 w Przemyślu. Nie ograniczamy ani objętości, ani też formy prac. Najciekawsza jest bowiem różnorodność.

Na ziemiach górskich i górzystych

— Na terenach górskich i górzystych już od wielu lat następuje niekorzystny proces obniżania wysokości produkcji rolnej, zwiększa się ilość ziemi odługującej, powiększają zapasy gruntów PFZ. Jednocześnie dal się zaobserwować brak chętnych do nabywania i powiększania gospodarstw rolnych, a także odpływ mieszkańców, szczególnie młodych. Czy resort rolnictwa dostrzegal te problemy?

— Tak. W 1981 r. rząd podjął decyzję o stosowaniu dopłat do cen skupu mleka i żywca wołowego dla gospodarstw rolnych z terenów górskich, przyjmując wówczas za jedyne kryterium fakt położenia użytków rolnych na wysokości powyżej 350 m n.p.m. W latach następnym poszliśmy jeszcze dalej, czego wyrazem jest Uchwała nr 4 Rady Ministrów z 21 stycznia 1985 r. w sprawie aktywizacji gospodarczej i społecznej oraz rozwoju rolnictwa na terenach górskich i górzystych.

— Na czym ten postęp polega?

— Po pierwsze, na złagodzeniu wymogów decydujących o zaliczeniu do terenów górskich i górzystych poprzez wprowadzenie drugiego, niezależnego od wysokości położenia użytków rolnych, warunku — tj. kryterium stokowości (jeżeli 50 proc. użytków rolnych położonych na terenie 14 województw, w tym przemyskiego. Po drugie, wspomniana uchwała kompleksowo ujęła problem aktywizacji gospodarczej i społecznej tych regionów, sprzyja nadrobieniu opóźnień, tworzeniu całej infrastruktury.

— Jeszcze co do tych kryteriów... Wojewoda przemyski w swoim zarządzeniu określił wykaz wszystkich miejscowości, które spełniają te warunki — jest ich 74 (5473 gospodarstwa rolne, w tym 3 uspołecznione). Tymczasem życie nie znosi stagnacji, a rolnicy którzy wprawdzie zamieszkują w miejscowościach nie ujętych w tym wykazie, ale posiadają 50 proc. własnych użytków rolnych we wsiach zaliczonych do terenów

górzystych postępują, by również wobec nich stosować te preferencje. Czy żądania te są uzasadnione?

— Tak. Wojewoda winien wówczas rozpatrzyć sprawę indywidualnie na korzyść rolnika, bowiem decydujący jest fakt nie miejsca zamieszkania, ale miejsca użytkowania ziemi. Mówiąc wprost: o dodatkowe wprowadzenie do wykazu gospodarstw zaliczonych do uchwały górskiej mogłoby ubiegać się jedynie ci rolnicy, których 50 procent gruntów położonych jest w tych 74 miejscowościach.

ŻYCIE rozmawia

z podsekretarzem stanu w Ministerstwie Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej dr inż. WIE-SŁAWEM MŁYNARZYKIEM

— Kierowane były do resortu wnioski, by dobrodziejstwa uchwały górskiej rozciągnąć na wszystkie miejscowości leżące w geograficznej strefie Pogorza Przemysko-Dynowskiego...

— Istotnie, wojewoda przemyski złożył taki wniosek, jednakże nie może być on pozytywnie załatwiony. Taka rozszerzająca zmiana przepisów jest nieuzasadniona i prowadziłaby w konsekwencji do wypaczenia obecnych kryteriów i celów, jakie ma spełnić „uchwała górską”. Nie ma dziś, po zaledwie trzech latach od jej uchwalenia, potrzeby korygowania przepisów, jest natomiast niezbędna konsekwencja w ich stosowaniu.

— Rozumiem więc, że nie ma możliwości uwzględnienia innych miejscowości niż te uwidocznione w zarządzeniu wojewody... Mówił Pan o przywilejach wynikających z „uchwały górskiej”. Na czym one polegają?

— Rolnicy otrzymują dodatki

do cen skupu mleka w wysokości 30 proc. do cen skupu żywca wołowego i cielęcego 20 proc. i do kontraktowanej wełny w wysokości 10 proc. Jest to więc wymierna korzyść finansowa porównywalna ogólny bilans ekonomiczny tych gospodarstw. Ale spotykam się często z pytaniem, dlaczego tylko do części produkcji rolnej są przydzielane te dodatki, a np. nie dotujemy żywca wieprzowego? Otóż, chodzi nam tutaj o działania celowe, mające wpłynąć stymulująco na rozwój hodowli bydła i owiec, jako kierunków produkcji najbardziej efektywnych na terenach górskich. W przeciwnym razie doprowadziłibyśmy do niekorzystnych zjawisk, pogłębiających proces erozji gleby, a poza tym nie chcielibyśmy zachęcać do z góry nieopłacalnej na tych terenach uprawy ziemniaków, pszenicy czy też chowu trzody chlewniej. Te ostatnie produkty z lepszym skutkiem uzyskamy na nizinach. Drugim celem, jaki chcemy osiągnąć, jest przyspieszenie rozwoju całej infrastruktury na tych terenach, a w szczególności w zakresie: zaopatrzenia wsi w wodę, budowy dróg, reelektrofikacji, rozwoju usług i rzemiosła, turystyki, handlu, oświaty, zdrowia i opieki społecznej. Władze terenowe zostały zobligowane do opracowania programów przyspieszających rozwiązywanie tych problemów.

— W odczuciu społecznym rozwój tej infrastruktury przebiega zbyt wolno, a szczupłe środki finansowe w budżetach wojewódzkich nie pozwalają na przyspieszenie przeobrażeń na tych terenach. Czy można więc liczyć na specjalną dotację finansową?

— Dotacji takich w najbliższym czasie nie przewidujemy. Będziemy natomiast stosować dotacje przedmiotowe, tzn. na konkretne zadania. Np. wasze województwo uzyskało z resortu rolnictwa 50 mln zł na uruchomienie produkcji wapna nawozowego w Bruśnie, gm. Horyniec. Ponadto „uchwała górską” daje możliwość ubiegania się o takie środki z funduszy pozabudżetowych, którymi dysponują inne ministerstwa — ochrony środowiska, gospodarki wodnej, rozwoju rynku, turystyki, rozwoju kultury fizycznej. Sądzę też, że

Fot. JAN LEŚNIEWSKI

trzeba pełniej wykorzystywać własne możliwości województw, lokalnych władz terenowych — wszystko, co wiąże się z decentralizacją uprawnień oraz inicjatywą i przedsiębiorczością... A co do oceny dotychczasowych efektów — zgadzam się częściowo z odczuciami, o których pan wspominał, ale aktualne możliwości finansowe państwa nie pozwalają na przydzielenie dotacji.

— Czy można liczyć na zwiększony dopływ środków do produkcji rolnej, a w szczególności elagników (przystosowanych do pracy na stokach) oraz nawozów?

— Przemysł maszynowy oraz resort rolnictwa podjęły działania zmierzające do uruchomienia krajowej produkcji sprzętu technicznego, przystosowanego do pracy w górach. Pierwsze efekty przewidywane są na początku lat dziewięćdziesiątych. Do tego czasu zamierzamy dokonać w krajach RWPG importu niektórych maszyn, np. ciągników górskich wraz ze sprzętem towarzyszącym, jak choćby pługi odwracalne. Natomiast odnośnie do nawozów mineralnych wieloskładnikowych, bo te są najbar-

dziej poszukiwane, pewna poprawa powinna nastąpić jeszcze w br., po włączeniu do eksploatacji rozbudowywanych zakładów „Polez II”.

— Jak Pan ocenia efekty „uchwały górskiej” w Przemyskim na tle innych województw?

— Różna jest skala tego problemu. W Przemyskim tereny górskie stanowią niecałe 11 proc. użytków rolnych, podczas gdy przykładowo w Nowosądeckim — 98,6 proc. A co do efektów, to podjęte w naszym województwie działania przynoszą wymierne rezultaty, wyrażające się choćby w znacznym wzroście skupu mleka na terenach górskich i górzystych, bo blisko o 40 proc., co plasuje was pod względem dynamiki na czołowym miejscu w kraju. Świadczy to o prawidłowym ukierunkowaniu produkcji rolnej. Duża jest też zapobiegliwość władz w pozyskiwaniu dodatkowych środków dla województwa. Działania te pozwalają na przyspieszenie pozytywnych zmian w rolnictwie.

Rozmawiał MAREK SKIERCZYŃSKI

Jak zając pod miedzą

(Ciąg dalszy ze str. 1)

ty jednak na bok — rolnika najbardziej chyba cieszą efekty jego pracy i to, że jest w jakimś tam stopniu niezależny. To jest właściwie taki zawód, że wstecz nie ma się za bardzo co oglądać — ciągle trzeba patrzeć przed siebie, zawsze trzeba być przygotowanym, że jedna burza, jedna ulewa mogą sprawić, iż spojrzenie za siebie może być bardzo przykre — konkluduje Jan Nazarko.

★ ■ ★

Można się spierać czy rolnik to zawód, czy też — jak chcą niektórzy — powołanie. WACŁAW CIUKAŁO z Kobylnicy Wołoskiej (gm. Wielkie Oczy) na pewno jest rolnikiem z powołania. No, bo czyż można sobie wyobrazić, aby ktoś bez za-

miłowania gospodarował na własnych 16 ha i brał jeszcze w dzierżawę dodatkowe 3 ha? Czy to jest możliwe bez zamiłowania do ziemi, do pracy na roli?

— Pewno nie. Czasem żartujemy z żoną, że... sprzedamy to wszystko i przeniesiemy się do miasta na ławeczkę. Ale przecież obydwoje doskonale wiemy, że nie wytrzymalibyśmy tam nawet tygodnia. To nie dla nas...

Co ich trzyma na wsi, przy gospodarstwie, że nie wyobrażają sobie życia nie tyle może w mieście, co nawet w innym środowisku? Właściwie to trudno im „to” jakoś nazwać, „to” jest tam gdzieś w człowieku i daje o sobie znać, gdy przypląta się myśl podszeptająca: a może by tak dać sobie spokój z tą harówką?

— Na wsi jest nam dobrze. Nikt nas nie rozlicza, nikt nad nami nie stoi, nikt — poza uciekającym czasem — nas nie pogania. Nie można jednak zapominać o samodyscyplinie. Wystarczy bowiem raz pozostać w tyle, to później trudno jest dopędzić czas i... sąsiada — tak widzi to CZESŁAWA CIUKAŁO, żona Wacława.

Czasem jednak zastanawiają się, co będzie z ich gospodarstwem, bo nie są przekonani o tym, że któreś z dzieci zostanie na ojcowiznie — dwaj synowie są w wojsku („tak jakby jednego nie można było odroczyć na dwa lata, by mi było lżej” — zauważa ojciec), trzeci syn chodzi do szkoły, córka pracuje w Jarosławiu.

— Przekonujących, ale oni nie są bardzo są podatni na moje argumenty, mówią, że lepiej pracować na państwowej posiadzie. Pytają mnie też: tato, co ty z tego masz? — mówi rolnik, a w jego głosie słychać jakby nutkę żalu do dzieci.

Oczywiście, pytanie ich pewno jest przekorne, bo w obecności trudno nie zauważyć ciągników, maszyn rolniczych, samochodu. To przecież z pracy rąk, z plonów ziemi i z... pracy poza gospodarstwem — W. Ciukało dorabia bowiem jako wozak w mleczarni.

Mówią, że na całym świecie rolnicy narzekają przynajmniej na trzy rzeczy — podatki, ceny i pogodę. W tej rozmowie również nie zabrakło kwestii cen. Ale nawet z nimi można by się pogodzić, gdyby można było kupić to, co się chce. Lecz jak pogodzić się z tym, że np. po środki chwastobójcze trzeba jeździć aż do Łańcuta — bo tam akurat były?

— Rolnikowi chodzi przede wszystkim o stabilizację cen. Teraz bowiem czujemy się jak... zając pod miedzą — nie wiadomo skąd padnie... strzał. Czy to będzie np. 500 zł za kilogram 3-calowych gwoździ, czy 40 tys. zł za oponę do ciągnika, czy też 6 tys. zł za godzinę pracy eska-crowskiej prasy do słomy.

Mając tak duże gospodarstwo W. Ciukało znajduje jednakże czas na pracę społeczną — jest członkiem PZPR, przez dwie kadencje był radnym GRN, teraz również kandyduje. Jeśli wyborcy ponownie obdarzą go zaufaniem, to będzie zabiegał o budowę wodociągu, bo bez niego to nie ma co np. mówić o zwiększaniu hodowli. Może też udałoby się poprawić nawierzchnię drogi do przysiółka Hryckli, a także ulepszyć drogi dojazdowe do pól.

Zona pogodziła się już z pracą społeczną męża, a właściwie to... nie może się sprzeciwić, bo sama także działa w ZSL, w GZRKIOR.

— U nas w domu jest... komisja współdziałania — jedno drugiemu się nie sprzeciwia, bo to przecież... bratnie partie. PZPR idzie przodem, ZSL popiera ją z boku. I ja też tak robię — żartuje pani Czesława.

CZ. DUŚKO

ZOSTAŃ GÓRNIKIEM

Kopalni Węgla Kamiennego „BARBARA — CHORZÓW”

Wybierając zaszczytny i szanowany zawód górnika zapewnisz sobie wysokie zarobki, bardzo dobre warunki wypoczynku po pracy, a w starszym wieku — wysokie świadczenia emerytalne.

KOPALNIA PRZYJMUJE DO PRACY POD ZIEMIĄ ROBOTNIKÓW WYKWALIFIKOWANYCH I NIEWYKWALIFIKOWANYCH w wieku 18 do 40 lat

Robotnikom zapewnia się:

- wynagrodzenie wg taryfikatora płac w zależności od kwalifikacji i stażu pracy;
- premie regulaminowe i uznaniowe;
- wynagrodzenie z Karty Górnika;
- deputat węglowy w wysokości 8 ton rocznie;
- roczne nagrody z funduszu zakładowego;
- pożyczkę w wysokości 100 000 zł, jeżeli pracownik zawrze związek małżeński (po przeprowadzeniu nienagannym 5 lat, pożyczka ulega umorzeniu);
- uprawianie sportów w wielosekcyjnym Zakładowym Klubie Sportowym;
- wypoczynek po pracy i w czasie urlopu w ośrodkach wypoczynkowych w górach i nad morzem;
- perspektywę wyjazdów zagranicznych na wczasy i do sanatoriów;
- możliwość przejścia na emeryturę już po 25 latach pracy pod ziemią bez względu na wiek.

Dokumenty wymagane przy przyjęciu do pracy:

- ☆ dowód osobisty
- ☆ legitymacja ubezpieczeniowa
- ☆ książeczka wojskowa
- ☆ świadectwo pracy z poprzednich zakładów
- ☆ świadectwo ukończenia co najmniej szkoły podstawowej
- ☆ skierowanie do pracy w kopalni lub do wydz. zatrudnienia UM w Chorzowie.

Zgłoszenia przyjmuje i informacji udziela **DZIAŁ ZATRUDNIENIA KWK „Barbara-Chorzów”, 41-500 Chorzów, ul. Wiejska 13, tel. 412-431, wewn. 220, 395, 150.**

K-124/16

PRZEMYSKA SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA w PRZEMYSŁU

ZATRUDNI

1. ROBOTNIKÓW WYKWALIFIKOWANYCH W ZAWODACH:

- monter instalacji sanitarnych
- elektronik
- posadzkarz
- brygadzysta ds. zieleni

2. ROBOTNIKÓW NIEWYKWALIFIKOWANYCH DO PRAC PRZY ZIELENI

3. INŻYNIERÓW i TECHNIKÓW BUDOWLANYCH na stanowiska kierownicze i samodzielne.

Podejmując pracę w spółdzielni — otrzymasz członkostwo i mieszkanie w trybie przyspieszonym, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zgłoszenia przyjmuje i informacji udziela **Dział Kadr, pokój nr 25 — tel. 77-87.**

K-140

UWAGA FOTOMATORZY!

- wywoływanie filmów ORWO, AGFA KODAK i m w urzędzeniach najlepszych firm światowych
- odbitek barwne robione wyłączenie w automatach AGFA i GRETAG na papierach polskich i zagranicznych;
- odbitek ze śladów wykonawane specjalną techniką na papierze odwracalnym.

Dla profesjonalistów — zniżka.

U W A G A ! Każdy klient otrzyma bezpłatnie nowy kolorowy film 'ezel' z filmu wywołanego u nas wykonamy co najmniej 20 zdjęć

STUDIO FOTOGRAFICZNE AFP — ZAPRASZA!

Adres:
 ■ 03-318 Warszawa, ul. Ogólskiego 5a tel. 11-50-95.
 ■ 00-545 Warszawa, ul. Marszałkowska 72 tel. 28-32-29
 Prace można również wysłać pocztą. K-1719/6

Ogłoszenia drobne

PILNIE sprzedam wideo oraz amplituner AT 9100. Przemysł, tel. 126-76 (wieczorem).

G-239

SPRZEDAM samochód „Fiat 126p” — stan idealny oraz nadwozie „Fiata 126p” po kapitalnym remoncie. Przemysł, ul. Jesionowa nr 5, po godz. 15.

G-240

ALTANKĘ, 7,5 m kw. sprzedam. Przemysł, ul. Grunwaldzka 44a/1, so 16.

G-241

WYDZIERŻAWIĘ działkę o pow. 4-5 arów na terenie Przemysła lub okolic. Wiadomość: Przemysł, tel. 12-12, wewn. 152.

G-242

SPRZEDAM tanio 2 ha pola (klasa II) w Hermanowicach. Wiadomość: Przemysł, ul. Grunwaldzka 56/49.

G-244

ZAMIENIĘ nowego „Fiata 126p — Lifting” na większy („Skoda 105” lub inny, w dobrym stanie). Wiadomość: Przemysł, tel. 12-13, wewn. 502, po 16.

G-245

ZGUBIONO prawo wykonywania rzemiosła nr 311/1. Mrozowicz Jan.

G-246

PRZYJMĘ do pracy wykwalifikowaną krawcową. Przemysł, ul. Zwirki i Wigury 7.

G-247

BIURO TURYSTYKI „POLO-NEZ” — Przemysł, ul. Buczka 2, tel. 69-88 — pośredniczy w wizowaniu paszportów do krajów kapitalistycznych.

G-250/2

M-3 w Częstochowie zamienie na podobne, ewentualnie mniejsze, w Przemysłu, tel. 76-82.

G-4169/1

Kol. BOGUSŁAWOWI GNESOWI

wyrazi współczucia z powodu śmierci

MATKI

składają:

kierownictwo i współpracownicy z wydziału WUSW w Przemysłu

G-248

Dyrekcji oraz pracownikom Zakładów „Mera - Polna” w Przemysłu za okazaną mi pomoc w organizacji pogrzebu mego męża

GERHARDA SOJKI

a także wszystkim którzy towarzyszyli mi w ostatniej drodze serdeczne podziękowania składa

ZONA

G-243

PRZEDSIĘBIORSTWO GOSPODARKI KOMUNALNEJ w PRZEMYSŁU

ZATRUDNI OD ZARAZ

- ZAST. KIEROWNIKA GOSPODARSTWA SAMOCHODOWEGO — wykształcenie wyższe mechaniczne lub średnie mechan. + 5 lat praktyki;
- TECHNIKÓW SAMOCHODOWYCH — wykształcenie średnie techniczne + 3 lata praktyki;
- MURARZY;
- ZAMIATACZY — do pracy na terenie miasta.

Przedsiębiorstwo oferuje dobre warunki płacy oraz świadczenia dodatkowe, przewidziane układem zbiorowym pracy.

Szczegółowe warunki pracy i płacy omówić można w komórce ds. pracowniczych przedsiębiorstwa, ul. Słowackiego 104 — tel. 24-81.

K-138

Uwaga absolwenci ósmych klas

DYREKCJA ZASADNICZEJ SZKOŁY GÓRNICZEJ w Chorzowie, ul. Sportowa 23

OGŁASZA ZAPISY:

- do I klasy ZSG w specjalnościach:
 - górnik kopalni węgla kamiennego
 - mechanik maszyn i urządzeń górnictwa podziemnego
 - elektromonter górnictwa podziemnego

Nauka trwa 3 lata

Warunki przyjęcia: nie przekroczone 18 lat, ukończona szkoła podstawowa, dobry stan zdrowia.

- do I klasy SPZ — Szkoła Przystosowania do Zawodu w specjalności górnik kopalni węgla kamiennego.

Nauka trwa 2 lata

Warunki przyjęcia: ukończenie minimum 16 lat i ukończenie 6 klas szkoły podstawowej.

Kopalnia prowadząca szkołę zapewnia:

- bezpłatne umundurowanie
- bezpłatne zakwaterowanie w internacie
- bezpłatne wyposażenie uczniów w podręczniki i przybory szkolne
- bardzo wysoką pomoc materialną w gotówce zapewniającą pełną niezależność finansową ucznia
- wysokie premie
- absolwenci ZSG podejmujący pracę w kopalni otrzymują bezzwrotną pożyczkę w wysokości 150 000 zł.

W PRZYSZŁOŚCI CZEKA CIĘ PRACA W KOPALNI O NISKIEJ ILOŚCI ZAGROZEŃ GEOLOGICZNO-GÓRNICZYCH, NIEZWYKLE ATRAKCYJNE ZAROBKI, SIĘC SKLEPÓW GÓRNICZYCH Z ATRAKCYJNYMI TOWARAMI.

Zgłoszenia przyjmuje Sekretariat ZSG w Chorzowie, ul. Sportowa 23, tel. 413-459, wewn. 10.

Kopalnia „Barbara-Chorzów” prowadzi również klasę o specjalności ZAWODY BUDOWLANE w Zespole Szkół Budowlanych, ul. Narutowicza 5, tel. 413-475.

Przywileje uczniów, warunki nauki i świadczenia socjalne, takie jak w ZSG w Chorzowie.

Telefonuj ☎ Przyjdź do nas ☎ Spróbuj znaleźć się w naszym gronie.

K-125/16

Fot. WIESŁAW WOJCIESZONER

Pocałunek

— kobiety robią to lepiej

Ankiety wykazały, że kobiety całują rzadziej niż mężczyźni, ale robią to lepiej — z większym oddaniem i wkładem uczuciowym. Ponadto: pocałunek wyszczupla (z każdą minutą tracimy cztery kalorie) i upiększa.

7 mg tłuszczu, 0,7 mg białka, 0,4 mg soli, a nawet aluminium, tlenek żelaza, siarka oraz 250 mikroorganizmów zmienia swego właściciela. W ruch jest wprawianych 25 mięśni. Puls wzrasta do 150 uderzeń na minutę. To wszystko dzieje się przy pocałunku, ale istotne działanie gry warg dotyczy psychologii. Kochankowie z epoki kamienia wierzyli, że całując się wymieniają dusze, których dopatrywał się w oddechu. Platon filozofował, że przy każdym pocałunku do serca splywa boska radość. Współcześni naukowcy twierdzą, że ludzie którzy często się całują, rzadziej cierpią na choroby żołądka, woreczka żółciowego i kręcenia. Śpią również lepiej. Pocałunki łagodzą bóle, ponieważ

wzmagają produkcję endorfiny — hormonu zwalczającego ból. Kobiety nie dostają tak szybko zmarszczek, gdyż mięśnie twarzy są lepiej wytrenowane. Są też szczuplejsze, bowiem każda minuta pocałunku zabiera 4 kalorie. Mężczyźni, których żony żegnają rano czułym pocałunkiem, rzadziej ulegają wypadkom w drodze do pracy. Pocałunek umaenia zaufanie, uspokaja nerwy, zapobiega stresowi i działa jak anioł-straż. Ludzie, którzy często się całują, są pewniejsi siebie i promieniają radością życia. Odnoszą też większe sukcesy. Padnijmy więc sobie w ramiona i całujmy się czule przez całą dobę!

AS — „OMNIPRESS”

Dziękujemy!

◆ Zuchy z radymniańskiej drużyny „Pracowite Pszczółki” — Barbara Uszakiewicz, Aneta Dryś, Izabella Cwik, Alicja Czyż, Monika Franus i Jolanta Ilnicka, w związku z Dniem Matki, nadesłały życzenia zdrowia, pomyślności, uśmiechu i sukcesów w pracy wszystkim paniom zatrudnionym w naszym tygodniku (do okolicznościowych kartek dołączyły oryginalne upominki);

◆ Otrzymałyśmy pozdrowienia od p. Aleksandra Dutki „z pięknego Łąka-Zdroju”;

◆ Pamiętali o redakcji, podczas wędrowek po Bieszczadach uczniowie Zasadniczej Szkoły Mechanizacji Rolnictwa w Radymnie oraz ich opiekunowie;

◆ Serdeczne pozdrowienia z Zakopanego, „niestone powiewem halnego” przesłali nam uczniowie kl. VIIc Szkoły Podstawowej nr 2 w Przeworsku wraz z opiekunami;

◆ Nie zapomnieli o swoim tygodniku członkowie drużyny szachowej Spółdzielni Niewidomych „Start” w Przemyslu, przebywający w Międzyzdrojach (sądzimy, że, na zawodach), a także — Tadeusz S. i Bogusław F. z Międzywojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Kadr Administracji Państwowej w Rzeszowie (pewnie tam podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe);

◆ Napisał też do redakcji z Trójmiasta (pozdrawiając przede wszystkim redaktorów — Z. Marcjaka, Z. Szelię i Cz. Duškę) Paweł Wróbel, zdobywca I nagrody w konkursie wiedzy o „Życiu Przemyskim”, zorganizowanym podczas jednego ze spotkań z Czytelnikami.

Żarty i dowcipasy

Państwo Wróblewscy, w oczekiwaniu na tramwaj, oglądają wystawę pobliskiego sklepu futrzarskiego.

— Chciałabym mieć takie futro — rozmarzyła się pani Wróblewska.

— Oczywiście, oczywiście — przytakuje małżonek. — Tylko na to trzeba było się urodzić jako norka.

— Ale słońce nie żyją w Australii!

— No właśnie! Dlatego są tam takie rzadkie.

*

Lekcja przyrody. Nauczyciel pyta:

— Janek, jak się nazywa bardzo rzadkie zwierzę w Australii.

— Słoń, panie profesorze.

Przewodnik w Tatrach oprowadza wycieczkę zakładową, która dotarła pod słynny wodospad. — A to są, moi państwo, tak zwane Wodogrzmosty Mickiewicza. Bardzo proszę szanowne panie turystki, by bodaj na chwilę zaprzęstały rozmawiać, bo inaczej nie usłyszymy ogłuszającego hukku spadających wód.

Wybrała Z. G. ORZELSKA „Omnipress”

— Pikuś, przestań mnie wciągać w sex!

Rys. E. KMIECIK

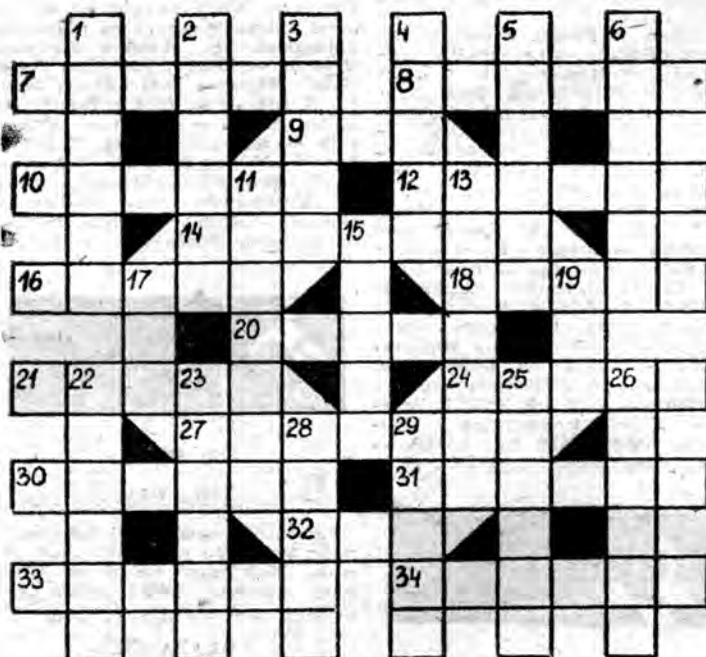
Krzyżówka

Poziomo: 7) gatunek kawy rozpuszczalnej, 8) list bez podpisu, 9) wyrwa po wybuchu bomby, 10) rodzaj kielbasy lub sera twardego, 12) powłoka garnków, 14) wysoki stopień wojskowy, 16) płytka zatoka Morza Czarnego, 18) gumowa piłeczka, 20) dowód niewinności, 21) fatamorgana, mrzonka, 24) religijno-filozoficzny prąd w I i II wieku stanowiący mieszaninę platoizmu, stoicyzmu i religii wschodnich, 27) dobrane towarzystwo, paczka, 30) indiańska trucizna, 31) dzielnica Londynu, 32) stary las, knieja, 33) chrząszcz z rodziny żuków, 34) może być rzeczna, kolejowa lub drogowa.

Pionowo: 1) wielkie afrykańskie polowanie, 2) ofiara losu, offerma, 3) jedna z polskich wysp, 4) czaple pióro przy kapeluszu, 5) sufit w drewnianym budynku, 6) trunek, 11) impresario artysty lub sportowca, 13) silna gorączka z majaczeniem, 15) mityczna tarcza Zeusa, 17) ściana z cegieł, 19) laciński przedrostek wyrazów oznaczający „nowy”, 22) egzotyczna jaszczurka, legwan, 23) upośledzenie mowy, 25) przypiecek, 26) zgorzelina na nagrzanym metalu, 28) dziecięcy kurort polski, 29) imię Andrzejewskiego.

Termin nadsyłania rozwiązań — TYLKO NA KARTACH POCZTOWYCH Z KUPONEM — dwa tygodnie. Prawidłowe rozwiązania wezmą udział w losowaniu nagród książkowych.

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI BGŻ Z HASŁEM Z NR 19/1063
Poziomo: marża, susza, mit, niebo, Adyga, parawan, tran, Gaja, okno, Mark, Okeanos, ornat, elena, erg, ester, ruina.
Pionowo: monit, rzepa, Amor, sław, szyna, Agata, ban, Dag, ryk, jar, Opole, nonet, Oka, mol, asani, kłapa, eter, negr.

Hasło: „KORZYSTAJ Z KREDYTU BGŻ”.

Nagrodę autorską otrzymuje C. B. ze Stubna.

Nagrody książkowe wylosowali: Dorota Chaba z Lubaczowa, Andrzej Wójtów z Muniny i Anna Kulhawice z Przemysła.

SURÓWKA - PIĘKNOŚCI „MUESSL”

Wieczorem lub na godzinę przed snadaniem nastawie w garnuszku 2 łyżki płatków owsianych i zalać je 4 łyżkami przegotowanej, ostudzonej wody. Rano utrzeć na tarce plastikowej 1-2 jabłka ze skórka i dodać do płatków. Dodać 4 łyżki miodu. Jeśli chcemy przytyć (i dla rekonwalescentów), dodajemy — zamiast miodu — śmietany. Dosypać łyżeczkę cukru, a jeśli ktoś ma „coś z sercem” może zamiast cukru dać łyżeczkę miodu. Poza tym dodać 5 drobno posiekanych orzechów laskowych, daktyle lub 2 suszone śliwki, wymieszać. Można wycisnąć sok z połowy cytryny.

Taką surówkę można też podać zamiast kolacji, szczególnie jeśli ktoś ma zaparcia. Zdrowi powinni ją jeść na śniadanie, gdyż nasycą aż do obiadu.

„Muessli” wspaniale wpływa na pojędrnienie ciała i na piękną cerę. Surówka ta zawiera witaminy z grupy B, wit. C i A, a także dużo fosforu, wapnia, żelaza i to w takim stosunku, że uzdrawiająco wpływa na włosy, zęby i skórę. Dlatego też w wielu sanatoriach podaje się ją ozdrowieńcom, a szczególnie rekonwalescentom po chorobach kobiecych.

JESLI CHCESZ MIEĆ DOBRE OCZY:

● ustawiaj stół czy biurko tak, aby światło padało od lewej strony;

● nie pracuj przy zbyt jaskrawym świetle, nie czytaj w trzęsącym pojeździe, nie patrz zbyt długo w telewizor;

● gdy oczy masz zmęczone, połóż na powieki (na 10 min.) tamponiki z waty umoczone w esencji herbacianej lub maseczki z mięszi ugotowanych ziemniaków, a następnie przemyj letnią wodą.

KRYSTYNA

Wkrótce

w

„ZYCIU”

● Jak głosujemy i kogo wybieramy?

● Najbardziej niebezpieczne miasto świata

● Gorzki smak cebuli

● Od „Pułaskiego” do „Batorego”

● Ludzie i płotki

● „Igloopol” handluje także we Lwowie

● Kolejny felieton z cyklu „W Anglii i gdzie indziej”